

עסקים ולומדים

זווית יהודית אקטואלית לקהילת אנשי העסקים

שבת אחרי מות, כב' ניסן התשע"ו

" בין המותר לאסור "

תחילתה של פרשת אחרי מות עוסקת בסדר העבודה של יום הכיפורים. בעבודה זו בא לידי ביטוי מקומו הייחודי של הכהן הגדול כמנהיג הרוחני בבית המקדש. העבודות המיוחדות של היום הזה מותרות להיעשות על ידו בלבד והוא היחיד הנכנס אל המקום המקודש ביותר, קודש הקודשים.

אולם, פרשה זו באה ללמד לא רק את מעמדו המיוחד, אלא גם את המגבלות המוטלות על המנהיג הרוחני. כבר בכותרת מלמדת התורה על הסכנה שבקרבה אל הקודש:

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן בְּקִרְבָּתָם לִפְנֵי ה' וַיָּמָתוּ.

הטרגדיה הגדולה שהתרחשה ביום חנוכת המשכן, מותם של נדב ואביהוא בני אהרן, מוזכרת כאן שוב ורש"י מסביר חזרה זאת כך:

"ה תלמוד לומר (כלומר מה באה ללמד אותנו תזכורת זו)? היה רבי אלעזר בן עזריה מושלו משל לחולה שנכנס אצלו רופא אמר לו אל תאכל צונן ואל תשכב בטחב בא אחר ואמר לו אל תאכל צונן ואל תשכב בטחב שלא תמות כדרך שמת פלוני. זה זרזו יותר מן הראשון. לכך נאמר "אחרי מות שני בני אהרן".

רש"י ממשיך את הדבר לרופא המזהיר את המטופל מהתנהגות שעלולה להזיק לו, ואף מביא דוגמאות של מי שעשה כן וניזוק. המחשה יעילה בהרבה מאמירה בעלמא. כך לגבי אהרן. אזכור התקדים של נדב ואביהוא, בא כביכול לומר לאהרן שבמעמדו הגבוה יש לא רק יתרונות אלא גם סכנות.

אשר על כן מדגישה התורה שהכניסה אל הקודש צריכה להיות בזמן ובדרך הראויים:

וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה דַּבֵּר אֶל אֶהֱרֹן אַחִיךָ וְאֵל יָבֵא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ מִבֵּית לְפָרֶכֶת אֶל פְּנֵי הַכְּפֹרֶת אֲשֶׁר עַל הָאָרֶן וְלֹא יָמוּת כִּי בְעֵנַן אֲרָאָה עַל הַכְּפֹרֶת. ג. בְּזֹאת יָבֵא אֶהֱרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ בְּפֶרֶץ בֵּן בְּקָר לַחֲטָאת וְאֵיל לְעֹלָה. ד. קִתְּנֹת בַּד קָדָשׁ יִלְבָּשׁ וּמְכַסֵּי בַד יִהְיוּ עַל בְּשָׂרוֹ וּבִאֲבָנֵי בַד יִחַגַּר וּבְמִצְנֵי בַד יִצְנַף בְּגָדֵי קָדָשׁ הֵם וְרַחֵץ בַּמַּיִם אֶת בְּשָׂרוֹ וְלִבָּשֵׁם.

שתי הנחיות עקרוניות אנו מוצאים כאן.

האחת, שאין לבוא בכל עת. מותר לו לכהן הגדול להיכנס אל קודש הקודשים רק ביום הכיפורים. ההנחיה השנייה היא: "בזאת יבוא אל הקודש..." הכניסה אל הקודש תהיה על פי ההנחיות המדויקות בלבד.

אולם מעבר לזאת הפרשה מלמדת אותנו שני דברים חשובים. האחד על מעמדו הרוחני של הכהן הגדול:

וְהִקְרִיב אֶהֱרֹן אֶת פֶּר הַחֲטָאת אֲשֶׁר לוֹ וְכֹפֶר בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ וְשָׁחַט אֶת פֶּר הַחֲטָאת אֲשֶׁר לוֹ.

לפני שהכהן עוסק בכפרה על עם ישראל, הוא מצווה לעסוק בכפרה של ושל ביתו. אל לו לחשוב, לכהן הגדול, שמעמדו פותר אותו מלהיות זך וישר, אלא עליו לעסוק בטהרתו קודם לכן שהוא עוסק בתהליך התשובה של עם ישראל.

אולם מפסוק זה למדו חז"ל גם דבר נוסף. מהביטוי "וכפר בעדו ובעד ביתו" למדו חז"ל ש"ביתו זו אשתו". ולכן ההלכה היא שהכהן הגדול אינו כשר לתפקידו אלא אם כן הוא נשוי ויש לו אישה.

דבר זה מלמד אותנו עיקרון חשוב בהשקפת היהדות. ישנן דתות שבהן אנשי הדת אינם נשואים, מתוך תפיסה שקשר זה פוגם בקדושתם. אצלנו אין הדבר כן. דווקא ביום הקדוש, במקום הקדוש, האיש הקדוש אינו כשר לתפקידו אלא אם כן הוא נשוי. ללמדנו שהאתגר למנהיג הדת הוא להיות בתוך העולם הזה מתוך שמירה על המותר והאסור גם אם הוא המנהיג הרוחני הבכיר.

הרב אביחי הציו הוא ראש בית מדרש "בראשית" רעננה

בארגון רבני צהר חברים למעלה מ-1,000 רבנים ואנשי חינוך, הפועלים בהתנדבות לקדם זהותה היהודית של מדינת ישראל, מתוך הידברות ושותפות. ארגון רבני צהר מבוסס על עקרונות של יושרה ונאמנות למדינה, תוך מחויבות להלכה ולמסורת היהודית.

ארגון צהר מזמין אותך להיות שותף באיחוד החברה הישראלית ובעיצוב דמותה היהודית של מדינת ישראל

לתרומות ולתמיכה בפעילויות של צהר: 1800-071-414 | www.tzohar.org.il

חפשו אותנו ב-f

